

Afgørelser – Reg. nr.: 07848.00

Fredningen vedrører: Byparken i Esbjerg - Afvist

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet 02-11-1993

Overfredningsnævnet

Fredningsnævnet 26-03-1993

Kendelser

Deklarationer

FREDNINGSNÆVNET>

INDHOLDSFORTEGNELSE

- Afgørelse af 2.11.1993 (NKN 550/93) - som **Stadfæster**
- afgørelse af 26.3.1993 (Nævn 180/92) - om fredning af byparken i Esbjerg, Fredningsforslaget er afvist.
- Afgørelse af 02.11.93 (NKN 550/93) - om fredning af byparken i Esbjerg.

MATRIKELFORTEGNELSE

(ajour pr. 26/3 19 93)

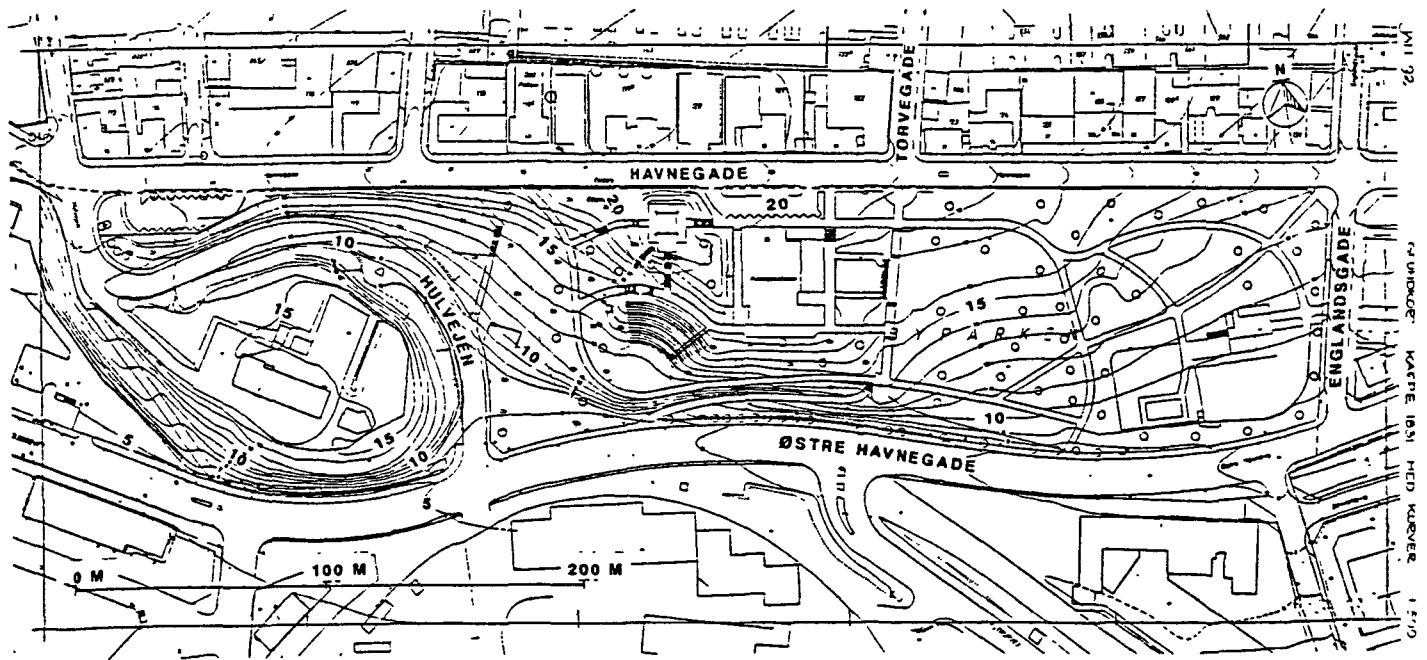
Fredningen omfatter (helt eller delvis) følgende matrikelnumre:

Matr.nr. 1054a, 1055a, 1056, del af 1055b og 1205a Esbjerg Bygrunde.

Gældende matrikulært kortbilag:

Se også REG. NR.:

AFGØRELSE I FREDNINGSSAGEN VEDRØRENDE BYPARKEN

Miljøministeriet, J. nr. SN 1211/9-0020

6 MAJ 1993

Akt. nr. 5

1.

År 1993, den 26. marts
sag nr. 180/1992

blev der i
Forslag fremsat af Danmarks
Naturfredningsforening til
fredning af "Byparken i
Esbjerg"

truffet følgende

A F G Ø R E L S E:

Ved skrivelse af 12. november 1992 rejste Danmarks Naturfredningsforening i medfør af § 33 i naturbeskyttelsesloven fredningssag for Byparken i Esbjerg, omfattende ejendommene, matr. nr. 1054 a, 1055 a, 1056, del af matr.nr. 1055 b og 1205 a Esbjerg bygrunde, tilhørende Staten. Ejendommene har et samlet areal på ca. 39.000 m², der afgrænses af Havnegade, Englandsgade, Østre Havnevej og stien vest for havneadministrationens bygning fra Hulvejen til det lysregulerede kryds ved Toldbodvej, Østre Havnevej og Britanniavej. Af det fredningsforslag, som Danmarks Naturfredningsforening har udarbejdet, fremgår, at formålet med fredningen er at sikre, at området bevares som et grønt område, der dels afgrænser havnen og byen, dels sikrer byens åbning mod havnen og havet. Af bestemmelserne om arealernes benyttelse fremgår bl.a., at arealerne får status som offentlig park, der ikke må undergå nogen form for ændringer.

Statshavnsadministrationen, der på statens vegne administrerer arealerne, Esbjerg kommune som bruger af byparkarealet og Ribe amt, natur- og planlægningsafdelingen, har nedlagt påstand om, at Fredningsnævnet ikke tager fredningsforslaget til følge.

Fredningsforslaget:

Fredningsforslaget indeholder foruden forslag til fredningsbestemmelser følgende redegørelse:

Esbjerg Havn og dermed Esbjerg by blev grundlagt ved lov i 1868, et sted på vestkysten, i et landskab med helt specielle betingelser for plantevækst. På dette tidspunkt fandtes der kun nogle få træer på egnen - i præstegården i Jerne og ved en vandmølle i Spangsbjerg. Ellers var der kun "bar hede". A. Falkman har blandt andre skrevet herom i 1879 i publikationen "Danmarks Far West".

Mellem havnen og byen, der opstod bag den, lå nogle kraftigt skrånende arealer, der kun vanskeligt kunne bebygges og i øvrigt ikke kunne bruges til havneaktiviteter. Der blev derfor i årene 1884-85 plantet til med nåletræer af Ministeriet for Offentlige Arbejder, fordi arealerne var - og stadig er - Statshavnejord.

Plantagen voksede op, og en af Esbjergs første "finere" indbyggere, dr. med. O. Bruun, havde bygget sig en villa i Havnegade med plantagen som nabo. Han var meget interesseret i træer og andre plantevækster, og efter en henvendelse til Havnevæsenet fik han råderet over den del af plantagen, der lå over for hans hus. Han fik yderligere lov til at plante løvtræer på arealet.

I slutningen af 1800-tallet opstod der mange initiativer til skovplantninger omkring den nye by Esbjerg. Private forretningsfolk - storkøbmænd, konsuler, skibsredere osv. købte større jordlodder (hede) for at plante dem til. Ingen af disse plantager har dog opnået samme popularitet som plantagen på skrænterne ned mod havnen. På grund af dens centrale beliggenhed - og nok også fordi trævæksten her jo havde et "forspring" frem for de andre plantager - var området meget afholdt af Esbjergs borgere

Det daværende Sogneråd anmodede derfor allerede i 1895 Ministeriet for Offentlige Arbejder om at måtte få "den del af den Esbjerg Havnevæsen tilhørende plantage, der er beliggende mellem Englandsgade og stien ud for Kirkegade i Esbjerg ... overladt til afbenyttelse som lystanlæg ...".

Den 20. februar 1896 gav direktøren for Vandbygningsvæsenet lov til det ansøgte på visse betingelser.

Den omtalte del af plantagen var den samme, som dr. Bruun havde plantet løvtræer på, og som derfor igennem generationer har været kaldt "Doktorens Anlæg", senere kun "Æ Anlæg" og i nyere tid "Byparken".

I 1917 blev anlægget omlagt efter tegninger af havnearkitekt J.P. Andersen.

I 1962 blev "Kunstpavillonen" bygget i Byparken, hvor der siden 1903 havde ligget en pavillon med restauration. På plænen foran bygningen og i det resterende anlæg står løvtræer med 70 - 80 cm stammediameter. Besøgende, der gæster Esbjerg, er tit forbavset over at finde træer af disse dimensioner her - tæt op ad havnen og Vesterhavet.

Det er en enestående placering for en park: højt hævet over havnens aktiviteter med udsigt over sejlrenden, Knudedybet og Fanø. Herfra kan man på een gang opleve byen og havnen, på samme tid på afstand af begge og dog midt i byen. Byparken danner en smuk afgrænsning mellem havnen og byen og modvirker samtidig, at byen vender "ryggen til havnen."

Om Byparkens historiske baggrund kan bl.a. oplyses følgende:

Den 24. april 1868 stadfæstede kong Christian d. IX loven om anlæg af en havn ved Esbjerg. Loven dannede grundlaget ikke alene for anlægget af Esbjerg havn, men også for opvæksten af Esbjerg by. Havnearbejdet påbegyndtes den 15. april 1869. I sidste halvdel af forrige århundrede fandtes der kun såre lidt plantning ved Esbjerg og i byens omegn, der kunne give et blot nogenlunde læ for den skarpe vestenvind.

Ifølge S. Alkjærsig: "Esbjerg. Havn og By" (1909) blev det første plantningsforsøg ved Esbjerg foretaget af staten, der i 1879 lod arealet omkring Baunehøj og Vandtårnet, der blev opført i 1897, tilplante med fyrretræer og graner. I 1884 blev arealet fra Baunehøj ned mod Englandsgade beplantet, således at plantagen omkring Baunehøj dækkede et areal på ca. 7 ha. En af Esbjergs navnkundige borgere, læge, dr.med. O. Bruun, som var plant-

ningssagens foregangsmand på Esbjerg egnen, fik tilladelse til at tilplante det sydøstlige hjørne af plantagen med løvtrær, fortrinsvis elm, birk, bøg og eg. Dr. med. O. Bruun, der boede i Havnegade, var af den opfattelse, at arealet kunne udnyttes til lystanlæg. Udgifterne til beplantningen af arealet fik han dækket ved en indsamling mellem byens borgere. Anlægget fik det populære navn "Doktorens Anlæg".

Med beplantningen af Baunehøj var interessen for plantningssagen vakt, og i 1890 stiftedes et aktieselskab, der med tilplantning for øje sammenkøbte nogle hedelodder beliggende i Gjesing området, ca. 3 1/2 km nord for den opvoksende by. I de følgende år anlagde mange andre plantningsinteresserede borgere plantager ialt ca. 2.000 tønder land - i Esbjergs omegn.

Efter århundredsskiftet blev der udarbejdet tegninger til en pavillon i anlægget ved Baunehøj. Af en notits i Esbjerg Avis, den 12. juni 1903, fremgår, at Ministeriet for Offentlige Arbejder havde givet tilladelse til opførelse af pavillonen.

I 1917 vedtog Esbjerg byråd at lade anlægget ved Baunehøj omdanne til en bypark, og efter en plan, udarbejdet af havearkitekt J.P. Andersen, København, blev der foretaget forskellige udhugnings- og reguleringsarbejder, så

" Det smukt kuperede Terræn, hvorfra man har den herligste Udsigt over Havnen, Havet og til Fanø, nu henligger med skønne græsplæner indrammet af Plantningsgrupper og smukke Blomsterpartier". (Citat fra artiklen: " Skove og Parker ved Esbjerg 1868 til 1943 ", af skovrider C. D. Frederiksen i værket " Esbjerg 1868-1943").

I de følgende år var Byparken og Pavillonen et yndet udflugtsmål, og parken blev suppleret med en amfiscene og en større legeplads.

Under den tyske besættelse af Danmark, beslaglagde værnemagten Pavillonen. Efter befrielsen i 1945 blev Pavillonen istandsat og Esbjerg Museum havde lokaler i bygningen i årene fra 1946 til 1956, I 1962 afløstes Pavillonen af den nuværende Kunstpavillon, der er opført på lejede arealer i Byparken.

Forsvarsministeriet ejer nogle bunkers, der ligger på lejede arealer ved Hulvejen. Bygningstværkene bruges af hjemmerværnet til militære formål.

Esbjerg kommune udarbejdede i 1992 et udkast til lokalplan for en del af det område, fredningssagen vedrører. Lokalplanen dækker et område, der afgrænses af Havnegade, Englandsgade, Østre Havnevej og Hulvejen.

Om baggrunden for lokalplanen hedder det i forordet til planen:

.... "Der har gennem den senere tid været ønske om at opføre et musikhus og foretage en udvidelse af Kunstmuseet i Byparken.

Denne plan giver mulighed for et sådant byggeri i parken"

Det hedder videre i udkastet til lokalplanen:

"Bebyggelsen i Byparken

Et fremtidigt musikhus vil indebære, at en del af Byparkens træer må fældes. Byparkens samlede areal er på ca. 33.800 m². Ifølge lokalplanen kan det bebyggede areal maksimalt blive 10.000 m² incl. den eksisterende Kunstpavillon og Vandtårnet, derudover kommer varegård, forplads samt adkomstarealer, i alt ca. 14.000 m²".

Det hedder endelig i udkastet til lokalplanen:

..... Lokalplanens formål

11. at sikre området anvendt til offentlige formål, herunder kunstmuseum og musikhus samt visse havneaktiviteter,

12. at sikre en del af området fortsat anvendes til offentlig park med legeplads,

13. at sikre, at området fortsat vil være bufferzone mellem by. og havneområdet."

Forslaget blev vedtaget i bygnings- og byplanudvalget den 12. august 1992 men blev stillet i bero for at afvente Fredningsnævnets behandling af fredningsforslaget vedrørende Byparken.

Oksbøl statsskovdistrikt har i en skrivelse af 14. januar 1993 til Esbjerg kommune oplyst, at den øst for Kunstmuseet beliggende del af Byparken ikke har skovkarakter, og området er derfor ikke omfattet af skovlovens bestemmelser om fredskovspligt.

Fredningsbestemmelserne:

Forslaget til fredning af Byparken, som Danmarks Naturfredningsforening har udarbejdet, indeholder følgende udkast til fredningsbestemmelser for området:

"A. Fredningens formål:

Fredningens formål er dels at sikre, at dette grønne område, med de dertil knyttede kulturhistoriske interesser, sikres til rekreative formål, dels at sikre at området bevares som et grønt område, der afgrænser havnen og byen og samtidig sikrer byens åbning ud mod havnen og havet.

B. Bestemmelser vedr. arealernes benyttelse:

1. De fredede arealer må kun benyttes som offentlig park.
2. De fredede arealer må ikke benyttes til motorbane, skydebane, flyveplads, oplags- eller losseplads eller til henkastning af affald.
3. På de fredede arealer er ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder udnyttelse af forekomster i jorden samt opfyldning og planering ikke tilladt.

4. Veje og andre linieanlæg må ikke føres over det fredede areal. Udvidelse af eksisterende veje gennem området kan ikke finde sted.
5. Stier kan anlægges i overensstemmelse med plejeplan (driftsplan) for området.
6. Der må ikke foretages udstykning og matrikulære ændringer.

C. Bestemmelser vedr. bebyggelse m.v.

1. Bebyggelse må ikke finde sted.
2. Opstilling af telte, campingvogne, boder, skure o.lign. eller skæmmende indretninger må ikke finde sted.
Kommunen kan som hidtil tillade opsætning af telte, campingvogne, boder osv. i forbindelse med parkunderholdning og andre kortere varende offentligt tilgængelige arrangementer.
3. Der må ikke opstilles master, vindmøller og transformerstationer o. lign. på arealet.

D. Bestemmelser vedr. offentlighedens adgang.

1. Offentligheden skal have fri adgang til arealerne.
Undtaget herfra er arealer, som benyttes til forsvaret, såfremt der er opsat tydelige skilte, som forbyder adgang.

E. Bestemmelser vedr. pleje m.v.

1. Esbjerg kommune udarbejder i overensstemmelse med denne fredning en plejeplan (driftsplan) for området. Planen forelægges Fredningsnævnet til godkendelse.

F. Særlige bestemmelser.

1. Fredningen er ikke til hinder for forsvarets anvendelse af arealerne.

2. Havneadministrationsbygningen og de dertil knyttede vej- og parkeringsanlæg kan opretholdes. Den eksisterende bygningsmasse må ikke forøges. Såfremt der bliver taget beslutning om nedrivning af bygningen skal området indrettes som park underkastet samme fredningsbestemmelser som parkarealet iøvrigt.
3. Kunstpavillonen kan bibeholdes, men den eksisterende bygningsmasse må ikke forøges. Såfremt der bliver taget beslutning om nedrivning af bygningen, skal området indrettes som park underkastet samme fredningsbestemmelser som parkarealet iøvrigt.
4. Vandtårnet kan bibeholdes, men den eksisterende bygningsmasse må ikke forøges. Såfremt der bliver taget beslutning om nedrivning af bygningen, skal området indrettes som park underkastet samme fredningsbestemmelser som parkarealet iøvrigt.
5. Bebyggelsen på den kommunale legeplads i parkens syd-østlige hjørne kan bibeholdes. Såfremt der bliver taget beslutning om nedrivning af bygningen og/eller nedlæggelse af legepladsen, skal området indrettes som park og underkastet samme fredningsbestemmelser som parkarealet iøvrigt.

Sagens behandling:

Fredningsnævnet for Ribe amts fredningskreds påbegyndte behandlingen af sagen i november 1992.

Den 8. januar 1993 foretog nævnet besigtigelse af de arealer, som berøres af fredningsforslaget.

Efter behørig bekendtgørelse samt særskilt indkaldelse af de i sagen interesserede, afholdt nævnet den 15. januar 1993

offentligt møde om fredningsforslaget på hovedbiblioteket i Esbjerg.

Med hensyn til hvem, der deltog i mødet, og hvad der passerede under mødet, henvises til nævnets forhandlingsprotokol, bortset fra det nedenfor gengivne.

Udtalelser og indsigelser:

Arkitekt Klavs Bräuner, Danmarks Naturfredningsforening har under mødet, den 25. januar 1993 blandt andet anført:

"Danmarks Naturfredningsforening har i en årrække kæmpet for at bevare bynære grønne områder, som landets kommuner hidtil har betragtet som byggereserver. De bestemmelser, som er indeholdt i fredningsforslaget og svarer til bestemmelserne i tilsvarende forslag, skal sikre, at Byparken opretholdes i sin nuværende udstrækning og tilstand, som et grønt område, med de dertil knyttede kulturhistoriske interesser. Der er tale om en status quo fredning, som indebærer, at der ikke kan ske ændringer i parken "

Arkitekt Klavs Bräuner har endvidere anført:

" at der under folketingets behandling af forslaget til lov om naturbeskyttelse blev indsat et nyt stykke 3 i § 1, for at pointere, at der ved behandling af fredningsforslag tillige, skal lægges vægt på den betydning et areal på grund af sin beliggenhed kan have for almenheden. Byparken er et truet område, og det er fredningsværdigt. Det fastholdes derfor, at betingelserne i naturbeskyttelsesloven for at frede Byparken, er til stede"

Esbjerg Havn, Havnerådet, har i en skrivelse af 26. maj 1992 til Danmarks Naturfredningsforening henstillet, at Naturfredningsforeningen trækker forslaget til

fredning af Byparken tilbage. Det hedder videre i skrivelsen:

"Havnerådet finder, at en fredning af Byparken vil stride stærkt mod havnens interesser og da Esbjerg Havn er en vigtig brik i udviklingen af Ribe Amt m.v., vil en fredning af Byparken betyde en alvorlig hemske for områdets udvikling.

Byparken ligger centralt i havnens område, og om end Havnerådet finder, at den centrale del af den østlige del af Byparken udmærket vil kunne udlægges til et musikhus, vil en fredning af parken være en alvorlig gene for udbygningen af infrastrukturen på havnen.

- da en fredning af området vest for Kirkegades forlængelse (som iøvrigt ikke er udlagt som bypark i det oprindelige dokument) vil umuliggøre nødvendige om- og tilbygninger til havnens administrationsbygning.
- da en fredning vil umuliggøre fremtidig udvidelse eller omlægning af Østre Havnevej og Havnegade, som er vigtige adgangsveje til havneområdet.
- da en fredning vil forhindre nødvendige fremtidige reguleringer af Hulvejen og en eventuel fremtidig kommerciel udnyttelse af bunkere langs Hulvejen, samt
- da en fredning af skrænterne ned mod "Den gamle Toldbod" vil hindre en effektiv udnyttelse af disse lejemål."

Den 12. januar 1993 skrev Havnerådet til Trafikministeriet om fredningsforslaget. I skrivelsen hedder det blandt andet:

"Formålet med fredningen angives at være at sikre, at området bevares som et grønt område, der dels afgrænser havn og by dels sikrer byens åbning mod havn og hav. Af

bestemmelserne for arealernes benyttelse m.v. fremgår det, at arealerne får status som offentlig park, der ikke må undergå nogen form for ændringer, samt at offentligheden får fri adgang (excl. de af forsvaret benyttede områder). I de særlige bestemmelser er bl.a. anført, at havneadministrationsbygningen med dertil hørende veje- og parkeringsanlæg kan opretholdes, men den eksisterende bygningsmasse må ikke forøges."

.....

Som det er nævnt i Esbjerg Havneråds indsigelse af 26. maj 1992 imod det foreløbige fredningsforslag vil en fredning umuliggøre nødvendige fremtidige ændringer og justeringer af områdets infrastruktur, såsom

- om- og tilbygninger til havnens administrationsbygning, herunder vej og parkeringsplads,
- udvidelse eller omlægning af Østre Havnevej og Havnegade, som begge er vigtige adgangsveje til havneområdet,
- reguleringer af Hulvejen og udnyttelse af bunkerne.

Hertil kommer det endelige forslags bestemmelser om offentlighedens fri adgang, som, hvad angår administrationsbygningens areal, vil føre til den situation, at offentligheden frit vil kunne slå sig ned på området, benytte parkeringsområder, hvilket vil være attraktivt med den tætte beliggenhed til bycentret.

I forbindelse med Esbjerg Havns samarbejde med planlægningsmyndigheden Esbjerg Kommune om udarbejdelse af lokalplan for området er der enighed om, at det område, der foreslås fredet, skal have status som "bufferzone" mellem by og havn. Lokalplanudkast udarbejdet i overensstemmelse

hermed vedlægges i kopi. Lokalplanen vil tjene det samme formål, som er angivet at være et af de to formål med fredningen, nemlig afgrænsning mellem havn og by, uden at lokalplanen virker hæmmende på havnens muligheder for at foretage nødvendige ændringer i infrastrukturen. Det andet af de to fredningsformål, sikring af byens åbning mod havn og hav, er i havnens og byens grænseplanlægning tilgodeset andetsteds langs grænsen, hvor forholdene er langt gunstigere for en kontakt mellem by og havn, end ud for havnens administrationsbygning.

Esbjerg Havneråd kan af de nævnte årsager ikke acceptere en fredning af de omhandlede arealer. Til yderligere underbygning heraf bemærkes, at arealerne i sin tid blev eksproprieret i tilslutning til anlæg af Esbjerg Havn. Specielt vil offentlighedens fri adgang til administrationsbygningens område være uacceptabel. Dette område er en del af havnens produktionsapparat og som sådan underlagt samme krav om effektiv indretning, som stilles til havnens øvrige arealer. Hvis f.eks. havnens kunder og brugere ikke ved en fredning vil kunne stille deres biler fra sig, når de har et ærinde hos havneadministrationen, kan havnerådet i værste fald blive nødt til at overveje at foreslå opført en ny administrationsbygning andetsteds. Hvis området fredes, skal Esbjerg kommune, jfr. forslaget punkt E, udarbejde plejeplan (driftsplan) for området. Ifølge kommunens ovennævnte brev af 2. juni 1992 til Danmarks Naturfredningsforening har kommunen ikke til hensigt at afholde udgifterne til drift af en sådan plejeplan, men henviser til grundejeren. Ved en fredning må Statshavneadministrationen Esbjerg forbeholde sig sådanne udgif-

ter dækket, subsidiært en dækning af manglende indtægter fra udleje af arealerne, hvilket skønsmæssigt beløber sig til $2/3$ af hele arealet = $2/3 \times 50.000 \text{ m}^2$ a' 20 kr./ $\text{m}^2/\text{år}$ = 667.000 kr. pr. år, hvortil kommer eventuelle udgifter til administrationsbygning samt merudgifter ved uhensigtsmæssige vejoplægninger.

Trafikministeriet har i en skrivelse af 14. januar 1993 til Fredningsnævnet blandt andet anført:

" Af fredningsforslaget fremgår bl.a., at Byparken - som altså i forslaget forstand dækker et langt videre begreb - og således også omfatter Hulvejen og området med Esbjerg Havns administrationsbygning, arealer der i allerhøjeste grad benyttes til havnevirksomhed, jfr. nedenfor - i naturbeskyttelseslovens opfattelse er offentlig skov, og som sådan afkaster en 300 m beskyttelseslinie.

Trafikministeriet går ud fra, at det er bestemmelsen i naturbeskyttelseslovens § 17, stk. 1, Danmarks Naturfredningsforening sigter til med dette udsagn.

Ministeriet vil ikke her gå nærmere ind i en diskussion af, hvorvidt Byparken kan karakteriseres som værende en skov og dermed i en diskussion af, hvorvidt den i bekræftende fald er omfattet af skovloven og denne lovs fredskovsbestemmelser. Derimod ønsker ministeriet at henlede fredningsnævnets opmærksomhed på de i naturbeskyttelseslovens § 17, stk. 2, nævnte undtagelser fra den ovenfor nævnte hovedregel. I den forbindelse bemærkes, at de arealer der er omfattet af fredningsforslaget, ved lov om anlæg af Esbjerg Havn er omfattet af statshavnen " Esbjerg Havn", at kommunen i samarbejde med Esbjerg Havn er ved

at udarbejde en lokalplan for området
samt at administrationsbygningen udgør en vital del
af havneanlægget " Esbjerg Havn ".

På denne baggrund kan Trafikministeriet ikke acceptere,
at de arealer, der i henhold til lov om anlæg af Esbjerg
Havn er udlagt til og faktisk benyttes til havnedrift,
fredes.

Der henvises i den forbindelse også til det i Esbjerg
Havneråds breve af 12. januar 1993 og 26. maj 1992 til
Danmarks Naturfredningsforenings anførte om de begræns-
ninger, fredningen vil lægge på udnyttelsen af havne-
arealerne. Herudover gøres opmærksom på, at Esbjerg Havn,
som følge af fredningsbestemmelserne for Vadehavet og
internationale aftaler om benyttelse af Vadehavet, kun
har begrænsede muligheder for udvidelse gennem anlæg af
søterritoriet.

Specielt for så vidt angår de statsejede arealer, som Es-
bjerg kommune i henhold til særlig aftale har en nærmere
bearænset brugsret til, og som Esbjerg Havn og Esbjerg
kommune er enige om skal være "bufferzone" mellem havnen
og byen, (jfr. igen brev af 12. januar 1993 fra Esbjerg
Havneråd til ministeriet), er det for ministeriet af af-
gørende betydning, at arealet ikke pålægges restriktioner,
der vil være til gene for Esbjerg Havns funktion og ud-
vikling. I tilknytning hertil bemærkes, at det forekommer
paradoksalt såfremt det forhold, at man i 1896 har aftalt
en nærmere brugsret over arealet med kommunen, der inde-
bar beplantning af arealet med træer, nu knapt 100 år ef-
ter skal betyde en indskrænkning i havnens daglige drift
og udviklingsmuligheder. Bliver det tilfældet vil det indgå

med stor vægt mod en sådan løsning i lignende sager fremover.

Såfremt fredningsnævnet herefter mod forventning skulle finde grundlag for at frede disse arealer, forudsætter Trafikministeriet, at fredningen ikke vil påføre Esbjerg Havn og/eller Trafikministeriet udgifter.

Kontorchef Erling Krog, Esbjerg kommune, har på det offentlige møde, den 15. januar 1993 blandt andet anført:

" at byrådet protesterer mod en fredning af Byparken, og at byrådet forbeholder sig at kræve erstatning, såfremt fredningsnævnet gennemfører fredningsforslaget. Han fremhævede, at gennemførelsen af fredningsforslaget kræver, at der er den fornødne lovhjemmel hertil, at fredningen er en nødvendig foranstaltning, og at der skal være en konkret anledning til at frede et areal. Disse betingelser, der fremgår af naturbeskyttelseslovens § 1, stk. 2, er ikke opfyldt i denne sag. Byparken er, iflg. oplysninger fra stadsgartnerens kontor, tilplantet med bøgetræer for ca. 100 år siden. Skovmyndighederne har oplyst, at området ikke er omfattet af skovlovens bestemmelser og ikke kan karakteriseres som skov. Af værket "Verdens Planter" fremgår, at bøgetræer går ud i toppen, når de er 120 - 150 år gamle. Træerne i Byparken har således en restlevetid på højst 50 år. Naturfredningsforeningen har oplyst, at foreningen ønsker en status quo fredning i området. Det kan undre, at foreningen ikke har taget højde for, at der indenfor en overskuelig årrække vil stå måske 50 døde bøgetræer i Byparken. Der er således en stakket frist tilbage for Byparken. Der kan naturligvis foretages genplantning, der imidlertid medfører visse økonomiske byrder. Byrådet vil kræve erstatning, såfremt plejeudgifterne væltes over

på kommunen. Det er byrådets opfattelse, at der heller ikke knytter sig kulturhistoriske værdier til området. Hvis fredningsforslaget gennemføres, vil det medføre, at det vil være umuligt, at foretage de nødvendige ombygninger og tilbygninger til Kunstpavillonen. Det kan medføre, at bygningen forfalder, eventuelt skal rives ned. Hvis det bliver konsekvensen af fredningen af Byparken, vil kommunen forbeholde sig, at kræve erstatning. Forslaget til fredning af Byparken er i det hele taget et uhensigtsmæssigt skridt."

Borgmester Flemming Bay-Jensen har på det offentlige møde tilføjet:

" at det foreliggende projekt til et musikhus i Byparken, kun vil beslaglægge ca. 4.000 m² af Byparkens samlede areal på 39.000 m². Byparken vil således fortsat bestå efter opførelsen af et musikhus. Byrådet agter ikke at bruge den øvrige del af parken som byggereserve for fremtidige anlægsarbejder i centrum. Byrådet bestræber sig tværtimod på at tilføre Esbjerg by grønne områder. Byrådet har således planer om at beplante et område ved Kirkegade, og bruger iøvrigt betydelige økonomiske midler på rejsning af østskoven. Det er tankevækkende, at Danmarks Naturfredningsforening "lurpassede" i 9 måneder, inden foreningen tog initiativ til at rejse en fredningssag. Det er byrådets opfattelse, at lokalkomiteen bør anmode Danmarks Naturfredningsforening om at kalde fredningsforslaget tilbage."

Esbjerg kommune har i en skrivelse af 25. januar 1993 til Fredningsnævnet uddybet sine synspunkter og blandt andet anført:

"Det er fortsat kommunens opfattelse, at der ikke er særlige fredningsmæssige interesser forbundet med området.

Der ses således ikke i fredningsforslaget at være påpeget forhold, der med rimelighed vil kunne henføres til naturbeskyttelseslovens formålsbestemmelser, som disse er udtrykt i lovens § 1 stk. 1-3.

Naturfredningsforslaget fremhæver værdien af den i området etablerede løvtræsbeplantning (bøgetræer) og lægger vægt på områdets kulturhistoriske værdier.

Ifølge erklæring af 15. januar 1992 fra Oxbøl Skovdistrikt har den øst for Kunstpavillonen beliggende del af Byparken ikke karakter af skov.

Allerede fordi den omhandlede beplantning, der ifølge de i forslaget indeholdte oplysninger er cirka 100 år gammel, må forventes at have en forholdsvis begrænset levetid, kan en fredning af disse træer være hverken rimelig eller hensigtsmæssig. Der ses ej heller at være særlige kulturhistoriske interesser forbundet med området. Endelig bemærkes, at bestemmelsen i lovens § 1, stk. 3, der ifølge lovmotiverne er møntet på beliggenhedsfredninger med særlig sigte til bynære rekreative arealer, er uanvendelige her, hvor der er tale om et egentlig byområde beliggende i umiddelbar nærhed af byens absolutte centrum.

Det skal fremhæves, at både trafikministeriet, Ribe amt, Havnerådet for Esbjerg Havn og Esbjerg byråd har vendt sig stærkt imod fredningsforslaget, der strider imod de pågældende offentlige myndigheders planlægningsmæssige intentioner.

Det kan oplyses, at der er udfærdiget forslag til lokalplan nr. 311 med kommuneplanændring nr. 2.11 på området afgrænset af Havnegade, Englandsgade, Østre Havnevej og Hulvejen.

Forslaget er vedtaget i bygnings- og byplanudvalget den 12. august 1992, men er foreløbig berostillet af hensyn til fredningssagen

Afslutningsvis henvises til Overfredningsnævnets principielle udtalelse i afgørelsen af 14. marts 1985 (kendelser om fast ejendom 1986 side 76-78), hvor nævnet har fundet, at der efter gennemførelsen af planlovsreformen i 1970 kun bør gennemføres fredning af et område i bymæssig bebyggelse, når området har en fredningsværdi, der rækker væsentligt ud over lokale interesser. Der ses som anført foran ikke at være knyttet en sådan overordnet fredningsværdi til Byparken, hvorfor fredningsforslaget bør afvises.

Der tages forbehold om at rejse erstatningskrav for den væsentlige forringelse, en fredning ville indebære for de af kommunen allerede i området etablerede bygninger. Specielt med hensyn til Kunstpavillonen gøres det gældende, at det for den fortsatte brug af denne ejendom vil være nødvendigt med omfattende om- og tilbygninger, for at bygningen fortsat skal kunne tjene sit formål. Da fredningsforslaget tilsigter at umuliggøre sådanne dispositioner, vil en imødekommelse af forslaget reelt gøre bygningen værdiløs.

Der tages endvidere forbehold om at kræve særlig godtgørelse for de omkostninger en fremtidig vedligeholdelse af området vil påføre kommunen, for så vidt det ved kendelse måtte blive pålagt kommunen, at forestå denne vedligeholdelse.

Forsvarets Bygningstjeneste har i en skrivelse af 29. januar 1993 til Fredningsnævnet meddelt at Bygningstjenesten

ikke har nogen bemærkninger til fredningsforslaget, fordi Danmarks Naturfredningsforening har oplyst på det offentlige møde, at alle Forsvarets nuværende og fremtidige aktiviteter i området omkring Hulvejen er tilgodeset ved fredningsforslagets særlige bestemmelser under punkt F.

Ribe amt natur- og planlægningsafdelingen har i en skrivelse af 29. januar 1993 til Fredningsnævnet anført:

"Amtsrådet har på sit møde torsdag den 21. januar 1993 besluttet at meddele Fredningsnævnet, at amtsrådet finder, at den rejste fredning bør afvises.

En fredning af Byparken vil efter amtsrådets opfattelse ligge uden for naturbeskyttelseslovens formålsparagraf, idet der her i vid udstrækning tænkes på egentlige "naturområder".

Amtsrådet er af den opfattelse, at en bevarelse/sikring af en decideret bypark ikke bør ske ved en fredning efter naturbeskyttelsesloven. En fastlæggelse af aktiviteterne i Byparken bør sikres efter plansystemets normale procedure ved kommune- og lokalplanlægning, idet der fortrinsvis vil være tale om kommunale "byinteresser".

Amtsrådet er for så vidt enig med Danmarks Naturfredningsforening i, at der er tale om en enestående placering for en park.

Hvis der planlægges for væsentlige ændringer af den nuværende anvendelse af Byparken, har offentligheden, herunder Danmarks Naturfredningsforening, mulighed for at udtale sig og øve indflydelse i forbindelse med planlovsproceduren. Den mere detaljerede drift af Byparken som parkområde bør kunne tilrettelægges ved aftaler mellem staten som jordejer og kommunen som jordlejer."

Esbjerg Kunstforenings Samling, Kunstpavillonen, har i en skrivelse af 28. januar 1993 til Fredningsnævnet blandt andet anført:

Dybest set er fredningen af byparken et spørgsmål om afvejning af interesser. Det er umuligt at finde overordnede principper, der vejer tungere end menneskers livskvalitet. Danmarks Naturfredningsforenings argument for at frede Byparken er kulturelle værdier, kaldet "et rekreativt område". Her er altså tale om kulturelle goder for borgerne i Esbjerg - de er vi enige om.

Som leder af en kulturel institution placeret midt på den fredede grund vil jeg fremføre nogle argumenter, der bør tages i betragtning når fredningsnævnet afvejer modsatrettede interesser.

For det første vil en fredning vil ødelægge alle muligheder for udvidelse eller ombygning af Kunstpavillonen, hvilket hæmmer museet i at være en udadvendt og inspirerende kraft i byen.

For det andet foretrækker Kunstpavillonen en løsning, hvor kunstmuseum og musikhus bygges sammen til et stort center, der vil kunne blive en kulturel magnet for hele regionen, ja - hele landet.

For det tredje er den nuværende brug af byparken meget lille, ved at opføre et musikhus og kunstmuseum vil en større del af befolkningen gøre brug af området til rekreative formål.

Med disse argumenter opfordrer Esbjerg kunstforening og kunstmuseet fredningsnævnet til at forkaste fredningen og derved følge et flertal af befolkningens ønske, som den kommer til udtryk ved byrådets beslutning, om en an-

den udnyttelse.

I tilfælde af en fredning ønsker vi at der tages hensyn til Kunstpavillonens muligheder for at udvide. Der kunne eventuelt tages forbehold overfor at arkitekturen skal udformes så den tager hensyn til de eksisterende landskabsmæssige forhold."

Markedsføringsforeningen for Esbjerg Havn har i en skrivelse af 14. januar 1993 til Fredningsnævnet blandt andet udtalt:

" Hvis fredningen, som den er skitseret, gennemføres, vil det lægge begrænsninger på de muligheder Havnen har for udvidelse og omlægning af den trafik der nødvendigvis må være for, at en havn skal kunne fungere. Her tænkes på Østre Havnevej og Havnegade.

Udvidelsen af fredningen til også at omfatte Hulvejen og Havneadministrationsbygningen og området deromkring, synes helt unødvendig.

Markedsføringsforeningen for Esbjerg Havn skal derfor anbefale at fredningssagen trækkes tilbage."

Biologikonsulent og leder af skolebotanisk have i Esbjerg.

Olav Poulsen, Esbjerg har i en skrivelse af 27. januar 1993 til Fredningsnævnet blandt andet udtalt:

" Baggrunden for min udtalelse er, at jeg som mangeårig biologikonsulent og leder af Skolebotanisk Have i Esbjerg gennem 32 år har en væsentlig interesse i de grønne områder i Esbjerg kommune.

Jeg vil gerne foretage en sammenligning mellem Heerups have ved Posthuset, som er en virkelig grøn oase, Birkedals allé og Byparken. En samling højstammende bøgetræer uden skovbryn og mellemlæ i form af blomstrende busketter er ikke noget behageligt opholdssted. Jeg er fuldt vel klar over, at det ikke er noget argument mod fredning; at By-

parken er blevet forsømt, fordi man ikke har turdet røre de gamle træer, men ved en hensigtsmæssig plantning og udtynding kunne der blive et charmerende og publikumsvenligt grønt område i forbindelse med musikhus og udbygning af Kunstpavillonen.

En sammenligning med Louisiana viser, at det kan lade sig gøre.

Fredningspåstandens urimelighed illustreres yderligere af, at det vil umuliggøre en fornuftig og nødvendig udbygning af Kunstpavillonen set i lyset af, at det var den daværende formand for D N i Esbjerg, N.P. Andersen, der var primus motor ved placeringen af Kunstpavillonen i By-parken. "

Vilhelm leervad, Esbjerg har under mødet, den 15. januar 1993 henstillet

"at Fredningsnævnet fremmer forslaget til fredning af By-parken. Byparken er en del af Esbjergs kulturhistorie og en uadskillig del af byen. I generationer har parken været fristed for byens borgere. Dette fristed vil forsvinde, hvis musikhuset opføres i parken. Det er hans opfattelse, at det store flertal af "Musikhusets venner" ønsker, at musikhuset opføres på Højgadegrunden. Herved sikres det, at de få grønne områder, der er i Esbjerg by, bevares for eftertiden. "

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet skal indledningsvis bemærke, at der ikke er fremsat indsigelser mod at spørgsmålet om fredning af ovenstående behandles i medfør af kapitel 6 i lov om naturbeskyttelse, uanset arealerne er statsejede.

For så vidt angår det af Ribe amt hævdede standpunkt,

hvorefter et område som Byparken ikke bør kunne fredes i medfør af naturbeskyttelseslovens bestemmelser, men bør reguleres gennem planlovgivningen, skal nævnet bemærke, at der ikke ses at være noget til hinder for, at Fredningsnævnet realitetsbehandler et fredningsforslag som det foreliggende i en situation, hvor kommunale interesser i et områdes udnyttelse kolliderer med andre lokale interesser.

Ved bedømmelsen af, hvorvidt en fredning af området kan anses for velbegrundet til fremme af de formål, der omtales i naturbeskyttelseslovens § 1, skal nævnet særlig bemærke, at den foreslåede fredning af området vest for Hulvejen, omfattende arealer, der anvendes af Statshavneadministrationen og af Forsvarets Bygningstjeneste, ikke findes rimelig begrundet, uanset området synsmæssigt kan siges at udgøre en del af helheden af det grønne område, der dannes ved Byparken.

Området er i dag ret intensivt udnyttet af Havneadministrationen og af Forsvaret, der råder over bunkers, der findes i skrænten langs Hulvejen, og nævnet må herefter være af den opfattelse, at det ligger ganske udenfor lovens formål at beskytte disse områder ved fredningsbestemmelser.

Hvad angår det egentlige Bypark-område, må nævnet være af den opfattelse, at arealernes værdi i dag væsentlig består i, at bevoksningen på skrænterne ned mod havnearealerne danner en smuk afgrænsning af byområdet over for havnearealerne, hvorimod arealerne ikke tilfredsstiller kravene i dag til et attraktivt parkområde.

Området anvendes ikke i væsentlig grad af publikum som parkområde bortset fra den færdsel, der sker til Kunstpavillonen og til friluftsscenen m.v.

Parkområdet er i dag karakteriseret af, at der er en række høje træer, men at der mangler underbeplantning, der kan give læ og endelig må fremhæves, at parkområdet er af forholdsvis beskeden størrelse. Udsigten fra området er i væsentlig omfang hindret af bevoksningen. Området ligger iøvrigt "i skyggen" af de store bygninger med skorstene, der udgør en del af Vestkraftværket, og er udsat for støj fra havnens aktiviteter.

Nævnet finder herefter ikke, at byparkarealet kan siges at rumme særlige naturværdier, der kan begrunde en fredning.

Hvad dernæst angår den kulturhistoriske interesse, der måtte knytte sig til områdets bevaring i nuværende tilstand, har nævnet noteret sig, at der knytter sig visse historiske interesser til de første plantninger i Esbjerg området, og herunder særlig til det markante område, som Byparken danner som afgrænsning mellem havnen og byen.

Nævnet må imidlertid fremhæve, at der omtrent samtidigt skete plantninger i meget stor omfang andre steder i Esbjerg området, og nævnet finder ikke, at den nuværende meget spredte træbevoksning i Byparken i sig selv kan begrunde en fredning af området på grund af kulturhistoriske interesser.

Nævnet må i så henseende lægge vægt på, at der vel er fremkommet udtalelser, der tyder på en veneration for det gamle parkområde, men at der ikke fra historisk videnskabelig side er fremkommet særlige ønsker om at bevare området i den nuværende tilstand.

Interesserne går i så henseende i al fald næppe ud over en lokal historisk interesse for området. Nævnet finder herefter ikke at fredning på grund af de nævnte kulturhistoriske interesser kan være begrundet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 1.

Hvad endelig angår spørgsmålet om, hvorvidt fredningen kan begrundes ved de nærrekreative værdier, der måtte knytte sig til parkområdet, skal nævnet ud over at henvise til det foran anførte om parkens værdi i dag - bemærke, at Esbjerg by er forsynet med væsentlige park- og skovområder, herunder navnlig Vognsbøl - parken, beliggende tæt på byens centrale dele og områderne omkring Gl. Vardevej, herunder Nørreskoven samt de stiområder med træbevoksninger, der fører helt ind i Esbjergs ældre bydel. Hertil kommer, at Esbjerg kommune i sine planer fortsat regner med, at der vil blive opretholdt et bælte af beplantning i dette område.

Fredningsnævnet finder derfor ikke, at de nærrekreative interesser kan begrunde en fredning.

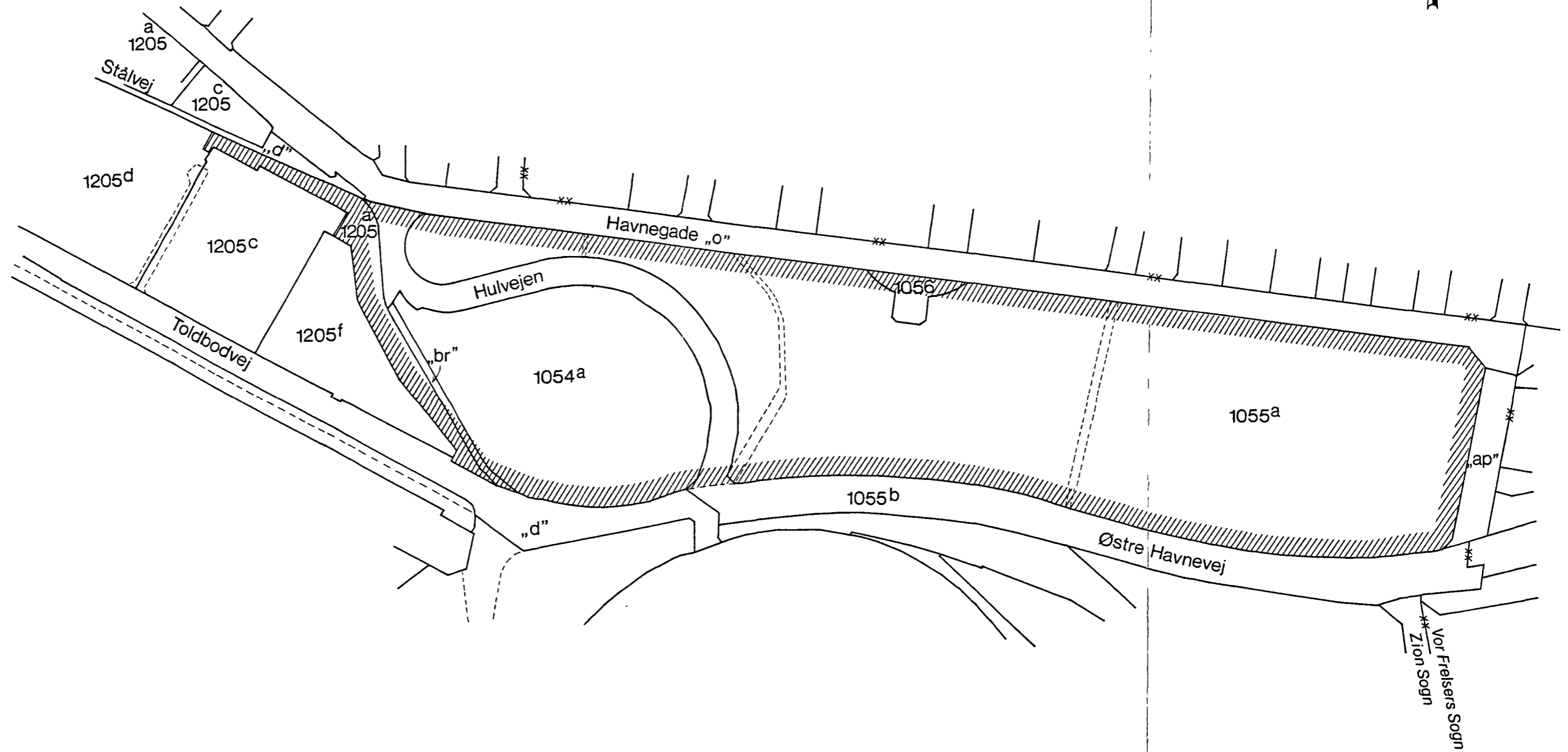
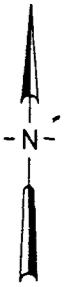
Det fremsatte fredningsforslag vil herefter være at afvise.

Thi bestemmes:

Det af Danmarks Naturfredningsforening fremsatte forslag om fredning af Byparken i Esbjerg afvises.

P.n.v.

Tage Hansen

1:2000
kopi efter matr. kortet
ajour 2.3.1992

NATURKLAGENÆVNET>

**Naturklagenævnets afgørelse
af 2. november 1993
i sagen om fredning af Byparken i Esbjerg
(sag nr. 111/550-0002).**

Fredningsnævnet for Ribe Amt har den 26. marts 1993 truffet afgørelse om, at der ikke skal ske fredning af Byparken i Esbjerg. Danmarks Naturfredningsforening har påklaget afgørelsen til Naturklagenævnet.

Sagens baggrund.

Danmarks Naturfredningsforening rejste den 12. november 1992 i medfør af naturbeskyttelseslovens § 33 fredningssag for Byparken i Esbjerg med det formål at sikre, at området bevares som grønt område med status som offentlig park, der ikke må undergå nogen form for ændringer.

Byparken er beliggende mellem byen og havnen. Arealet ejes af staten v/ Trafikministeriet og administreres af statshavneadministrationen. På grund af det skrånende terræn er arealet ikke egnet til egentligt havneområde.

Arealet blev i 1884 af staten tilplantet med nåletræer, men senere blev der på privat initiativ plantet løvtræer på en del af arealet. I 1917 omdannede Esbjerg Byråd området til en bypark.

Miljøministeriet, J. nr. SN 1211/9.0020

- 3 NOV. 1993

AKt. nr. //

En vej, Hulvejen, deler arealet i 2 områder: Den ene del, vest for Hulvejen, på ca 15.000 m² anvendes af Havneadministrationen til administrationsbygning, vej- og parkeringsanlæg. Nogle bunkers anvendes af Forsvarsministeriet. Den anden del, beliggende øst for vejen, er på ca. 34.000 m² og udgør den egentlige bypark med høje løvtræer uden megen underbeplantning. I parken findes en kunstpavillon (opført i 1962), en friluftsscene, et fredet vandtårn og en legeplads.

Foranlediget af et ønske om opførelse af et musikhus i parken udarbejdede Esbjerg Byråd i 1992 forslag til lokalplan for den del af parken, der ligger øst for Hulvejen. Forslaget giver mulighed for opførelse af et musikhus samt udvidelse af kunstmuseet. Derudover sikres en del af området til fortsat anvendelse som park med legeplads. Behandlingen af lokalplanforslaget er stillet i bero på afgørelsen af fredningssagen.

Som begrundelse for fredningsforslaget anførte Danmarks Naturfredningsforening bl.a., at parken har en enestående beliggenhed højt over havnens aktiviteter med udsigt over sejlrenden, Knudedybet og Fanø, og at den danner en smuk afgrænsning mellem havnen og byen. Dertil kommer, at der til parken er knyttet såvel kulturhistoriske som landskabelige og nærrekreative interesser.

Fredningsnævnet har ved sin afgørelse vurderet, hvorvidt en fredning kunne være velbegrundet til fremme af de formål, der er nævnt i naturbeskyttelseslovens § 1.

Med hensyn til arealet vest for Hulvejen vurderede nævnet, at selvom dette areal synsmæssigt kan siges at udgøre en del af det grønne område, der dannes ved Byparken, ligger det uden for lovens formål at beskytte dette areal på grund af dets intense udnyttelse fra havneadministrationen og forsvaret.

Hvad angår arealet øst for Hulvejen, der er det egentlige parkområde, fandt nævnet, at der ikke er særlige naturværdier, rekreative eller kulturhistoriske interesser, der kan begrunde en fredning. Fredningsnævnet fandt således, at parken ikke tilfredsstiller kravene til et attraktivt parkområde og ikke i væsentlig grad

benyttes som park af publikum, ligesom området er af forholdsvis beskeden størrelse.

Klagen og synspunkter fremsat for Naturklagenævnet.

Danmarks Naturfredningsforening har påstået fredningen gennemført i overensstemmelse med foreningens fredningsforslag. Foreningen har herved anført, at det er uden betydning, hvordan Byparken fremtræder i dag. Det afgørende er, at Byparken er det eneste rekreative område i Esbjerg bykerne, og de foreslåede fredningsbestemmelser vil i øvrigt sikre, at parken bliver plejet. Erfaringen viser, at mange oprindelige parker i danske byer nu er hårdt belastet af bebyggelse, og at kun fredningsbestemmelser kan forhindre sådanne angreb. Det er derfor velbegrundet, når naturbeskyttelseslovens § 1, stk. 3, forlanger, at der ved spørgsmål om fredning skal lægges vægt på beliggenheden af det pågældende areal. Med bestemmelsen er netop tænkt på grønne områder i byer. Det foreliggende forslag til lokalplan er et eksempel på det, som en fredning skal sikre undgået, og lokalplanforslaget er så meget mere urimeligt, som opførelse af et musikhus i parken er byplanmæssigt uheldigt samtidig med, at der findes flere og mere hensigtsmæssige placeringer af et musikhus. Foreningen har endvidere gjort gældende, at Byparken ikke alene har rekreativ betydning, men også kulturhistorisk interesse.

Esbjerg Byråd har påstået fredningsnævnets afgørelse stadfæstet. Byrådet anser de af Danmarks Naturfredningsforening nævnte byplanmæssige betragtninger for at være uden betydning for afgørelsen af fredningssagen.

Ribe Amtsråd har ligeledes påstået fredningsnævnets afgørelse stadfæstet. Sikring af en bypark bør ikke ske i medfør af naturbeskyttelsesloven, men ved kommune- og lokalplaner efter planloven, hvorved byens beboere får størst indflydelse på spørgsmålet.

Også Trafikministeriet har påstået fredningsnævnets afgørelse stadfæstet. Ministeriet har særligt udtalt sig imod fredning af den del af Byparken, som ligger vest for Hulvejen. Denne del er i

dag kraftigt udnyttet af havnens administration, og en fredning, der gør udvidelser umulige, kan tvinge administrationen til at flytte.

Under det af Naturklagenævnet afholdte offentligt tilgængelige møde om sagen har en del beboere udtalt sig til støtte for fredningens gennemførelse og imod opførelse af et musikhus i Byparken.

Naturklagenævnets beslutning.

I sagens behandling, herunder besigtigelse og det offentligt tilgængelige møde, har deltaget 10 af Naturklagenævnets 11 medlemmer.

Indledningsvis skal Naturklagenævnet udtale enstemmigt:

Naturbeskyttelseslovens § 1, stk. 3, har følgende ordlyd: "Der skal ved lovens administration lægges vægt på den betydning, som et areal på grund af sin beliggenhed kan have for almenheden." Bestemmelsen fandtes ikke i det af miljøministeren fremsatte lovforslag. Den blev under Folketingets behandling af lovforslaget indsat i overensstemmelse med et ændringsforslag i den betænkning over lovforslaget, som Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg afgav den 12. december 1991. Til ændringsforslaget, der var stillet af miljøministeren, var knyttet følgende bemærkninger:

"Ændringsforslaget præciserer, at ligesom efter naturfredningsloven skal der ved lovens administration lægges vægt på den betydning, som et areal på grund af sin beliggenhed kan have for almenheden. Dette beliggenhedskriterium vil f.eks. have betydning i forhold til bynære rekreative arealer."

Naturbeskyttelseslovens § 1, stk. 3, viderefører således i denne henseende retstilstanden efter § 1, stk. 2, nr. 1, i den tidligere naturfredningslov fra 1969. Denne bestemmelse lød således: "De beføjelser, som loven hjemler, skal særlig anvendes til .. at bevare og pleje .. områder, som på grund af deres .. beliggenhed har væsentlig betydning for almenheden."

Efter gennemførelsen af planlovsreformen i 1970'erne har Overfredningsnævnet imidlertid anlagt den praksis, at der kun gennemføres fredning af et område i bymæssig bebyggelse, når området har en fredningsværdi, der rækker væsentligt ud over lokale interesser.

Naturklagenævnet kan ikke opretholde denne praksis. Forslaget til naturbeskyttelseslov kunne ved udeladelsen af beliggenhedskriteriet i § 1 ses som udtryk for en accept af Overfredningsnævnets praksis, men den senere indsættelse af § 1, stk. 3, i loven må forstås således, at fredningsværdien af et område i bymæssig bebyggelse skal vurderes uafhængigt af, om det pågældende område har en blot lokal rekreativ interesse.

Et flertal på 5 medlemmer, herunder den fungerende formand, udtaler herefter:

Ved afgørelsen af, om Byparken skal pålægges fredningsbestemmelser efter naturbeskyttelsesloven, må der som i enhver anden frednings-sag foretages en afvejning af modstridende interesser. Flertallet finder efter en samlet vurdering, at der ikke - og således heller ikke i kulturhistoriske interesser - er tilstrækkelig begrundelse for at bestemme fredning af nogen del af Byparken, og stemmer derfor for at stadfæste fredningsnævnets afgørelse.

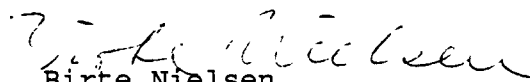
Mindretallet på 5 medlemmer finder, at der til Byparken er knyttet så store rekreative og kulturhistoriske interesser, at en fredning bør gennemføres. Mindretallet fremhæver herved, at den pågældende del af Esbjerg by kun rummer få grønne områder.

4 medlemmer under mindretallet finder dog, at anvendelsen af arealet vest for Hulvejen gør det mindre rimeligt at lade en fredning omfatte dette areal, og stemmer derfor for at pålægge arealet øst for Hulvejen fredningsbestemmelser i princippet som foreslået af Danmarks Naturfredningsforening.

Et medlem under mindretallet anser det for nødvendigt, at fredningen omfatter hele Byparken.

Naturklagenævnets afgørelse går således ud på, at fredningsnævnets afgørelse stadfæstes.

På Naturklagenævnets vegne

Birte Nielsen
viceformand